

Kāpēc Liepupes pilskalns nebija pilskalns?

Rūta Vecmuktāne, arheoloģe, Mg.hist.
Latvijas Nacionālais vēstures muzejs
un

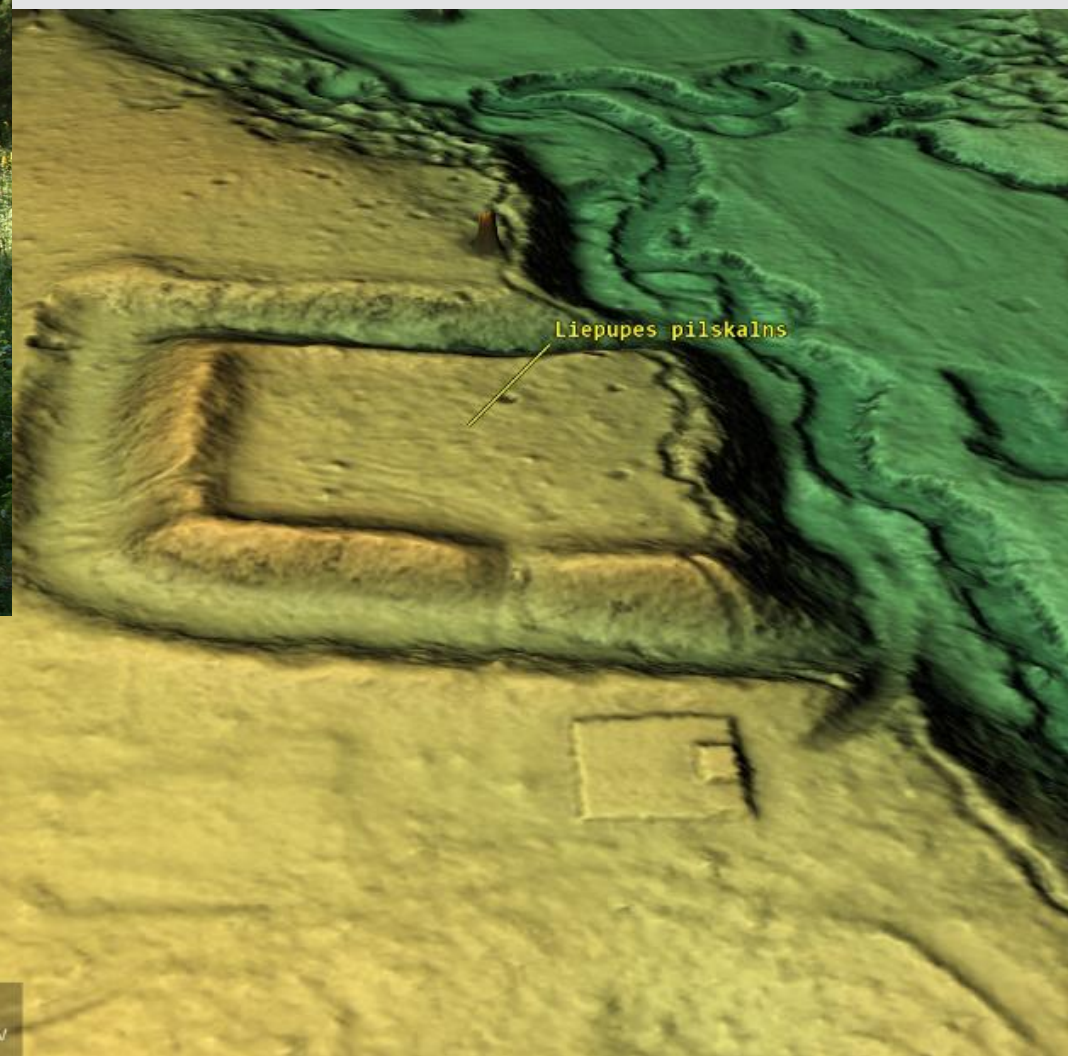
Eduards Plankājs, zooarheologs, Mg.hist.
Latvijas Nacionālais vēstures muzejs

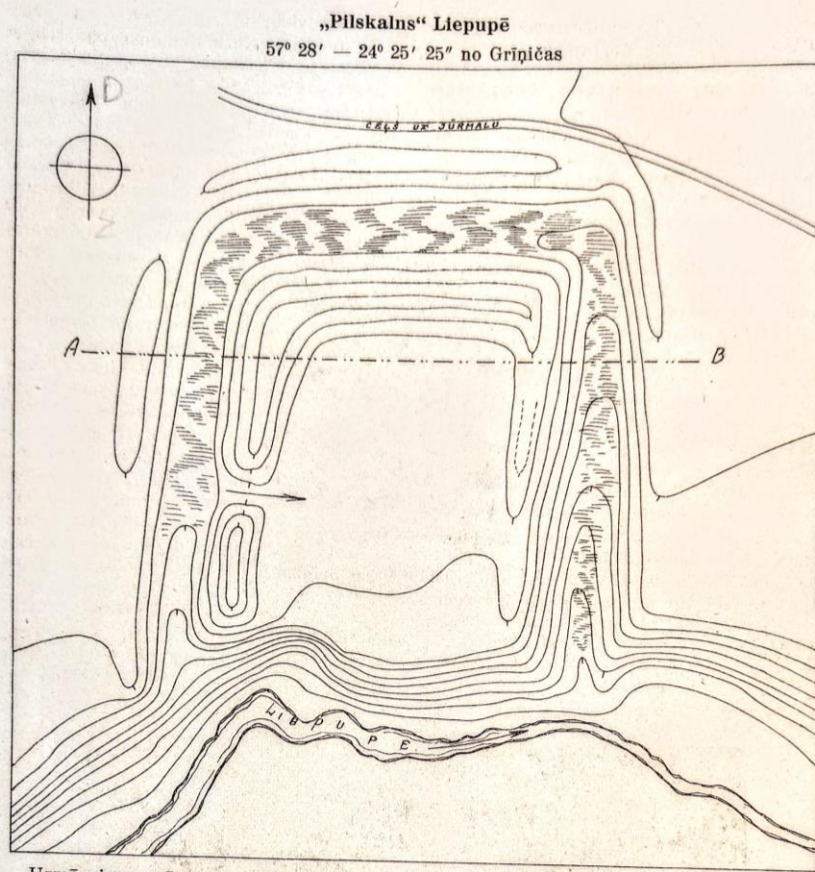
20.09.2025., Liepupe

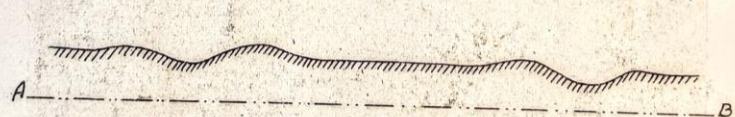

Foto: M. Porietis

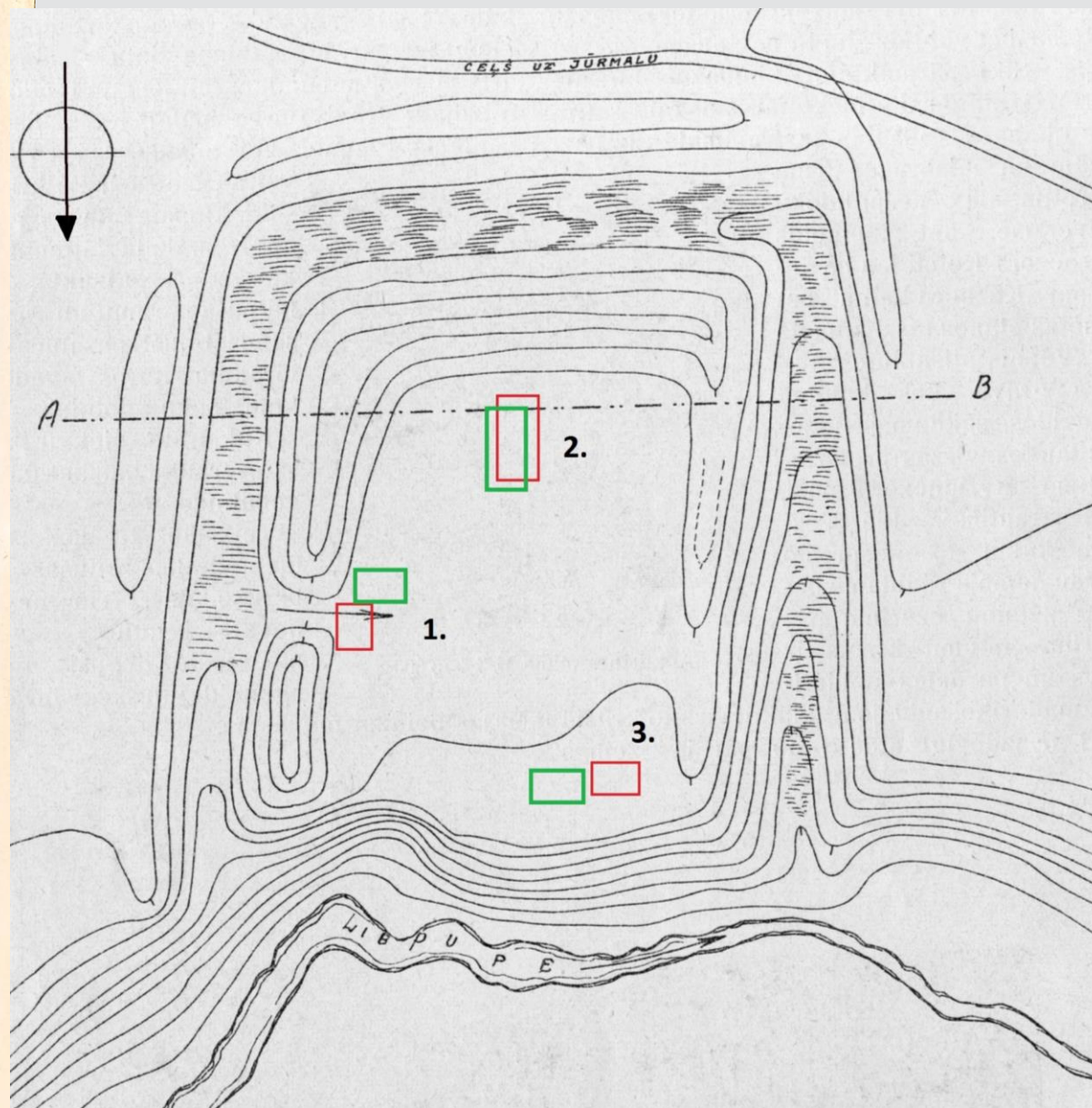

Uzmērojuma mērogs 1:1000; griezum augstums = 1 m.; uzmērots 26. jūlijā 1927. g.

Liepupes „Pilskalna“ šķērsgriezums pa A-B; mērogs 1:1000

1. LAUKUMS

IEMĒRĪŠANAS DARBI VELĒNAS NOŅEMŠANA KĀRTU RAKŠANA

1. LAUKUMS

3. KĀRTA UN AKMEŅU KONCENTRĀCIJA LAUKUMA ZA STŪRĪ

2. LAUKUMS

2. LAUKUMS

LAUKUMA Z PROFILS

3. LAUKUMS

LAUKUMS ATRADĀS
PLAKUMA Z GALĀ,
NETĀLU NO KARA LAIKA
TRANŠEJAS

3. LAUKUMS

3. LAUKUMS

OBJEKTA PILNĪGA
IZPĒTE NEIZDEVĀS, JO
TAS TURPINĀJĀS
LAUKUMA NERAKTAJĀ
DAĻĀ

DZELZS PAKAVU NAGLAS

BRONZAS APKALUMA
PLĀKSNĪTE

ORNAMENTĒTA BRONZAS
PLĀKSNĪTE

PILSKALNĀ LIETOTI
TRAUKI, KAS DARINĀTI
IZMANTOJOT PODNIEKA
RIPU

KAULI – liellopa un cūkas

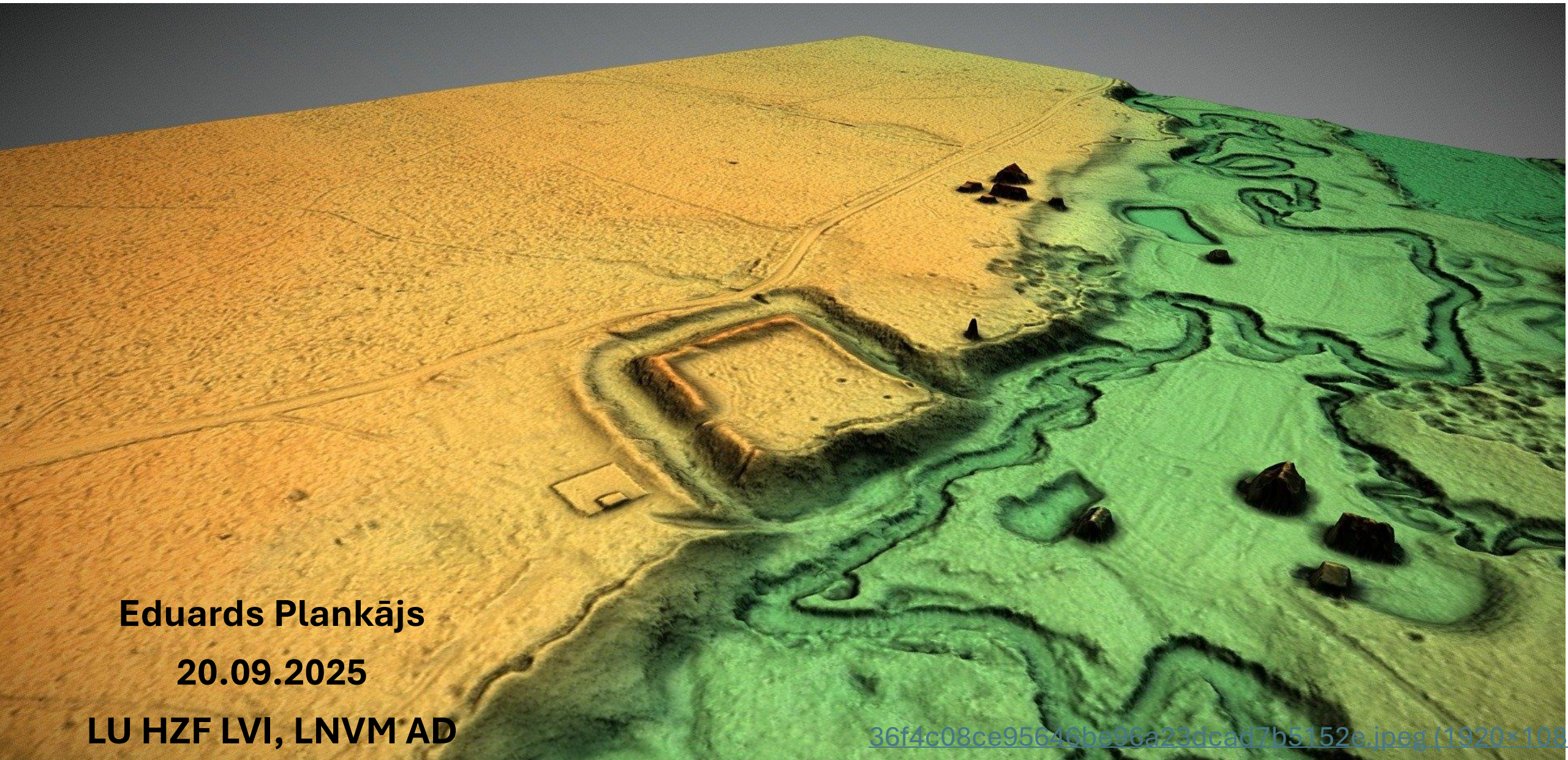

ATRADUMI, KAS
ARHEOLOGIEM
NEBIJA JĀATROK

PALDIES PAR UZMANĪBU
UN SIRSNĪGO ATTIEKSMI
PRET KULTŪRAS
MANTOJUMU!

Kāpēc Liepupes pilskalns nebija pilskalns

Eduards Plankājs

20.09.2025

LU HZF LVI, LNVMA AD

[36f4c08ce95646be96a23dcad7b5152e.jpeg](#) (1920×1080)

Hipotēzes par Liepupes pilskalna funkciju

- E. Brastiņš (1930) – vācu nocietinājums vai pēc vācu parauga celts
- Ē. Mugurēvičs (1961) – pilskalns
- Ā. Stubavs (1974) – D2 tipa pilskalns
- J. Urtāns (1991) – pilskalns
- R. Vecmuktāne (2015) – īslaicīga apmešanās vieta
- J. Ciglis (2024) – Rīgas arhibīskapa vasaļa koka nocietinājums Metsepolē vai priesteru Aleksandra kūrijas jeb sētas vieta
- E. Plankājs (2024) – 13.gs. sākuma koka nocietinājums (vasaļa?)
- J. Meinerts (2025) – atkārtoti verificējot, nekvalificējas kā pilskalns

Metsepole

Senā Vidzemes
lībiešu Metsepoles
novada (*kiligundas*)
robežas lielā mērā
sakrīt ar 13.gs.
sākumā Rīgas
arhibīskapijas
jurisdikcijā
nonākušajām 2:3
iekaroto zemju jeb
t.s. «lībiešu galu».
Atlikusī 1:3 jeb «letu
gals» tika piešķirts
Zobenbrāļu
ordenim.

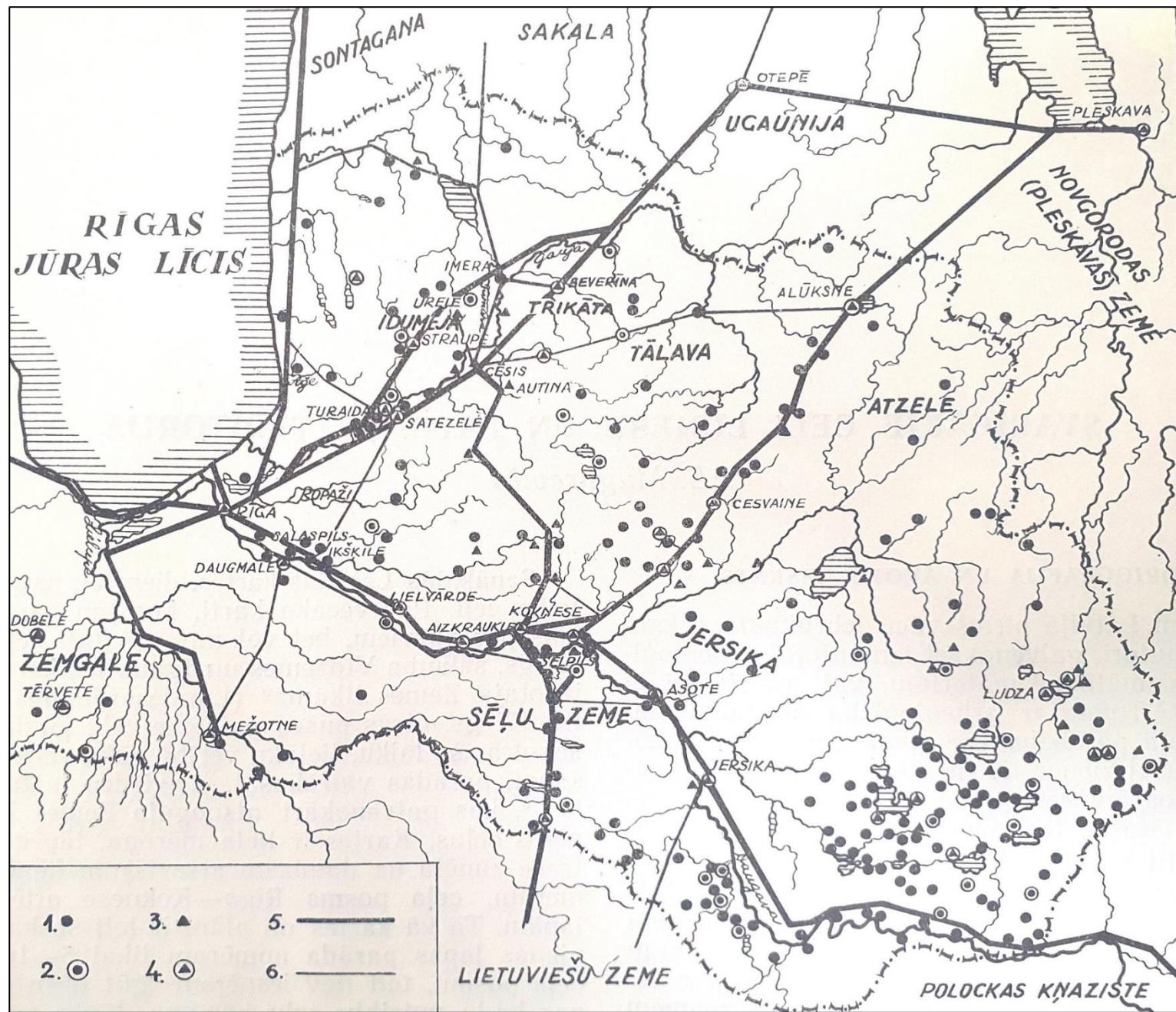

Livonijas karte. 13.gs. 30.-50.gadi. Jāņa Sēta. LNVM. Ekspozīcija «Livonijas

Ceļš gar jūru

Gar Rīgas jūras līča piekrasti izsenis vijas sens tirdzniecības un kara ceļš, kas savieno Vidzemes lībiešu zemes un Dienvidigaunijas novadus (mūsdienā A1 šosejas priekštecis).

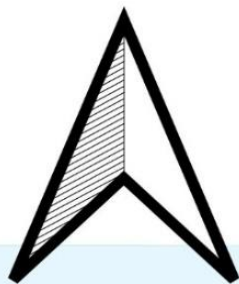
Ziemas laikā sauszemes ceļa vietā jūras ledus

1211.gada janvāris

“[..] uz Metsepoli sekoja viss karaspēks. Saņēmuši ķīlniekus no līviem, kurus viņi uzskatīja par neuzticamiem, viņi devas tālāk uz jūru.»

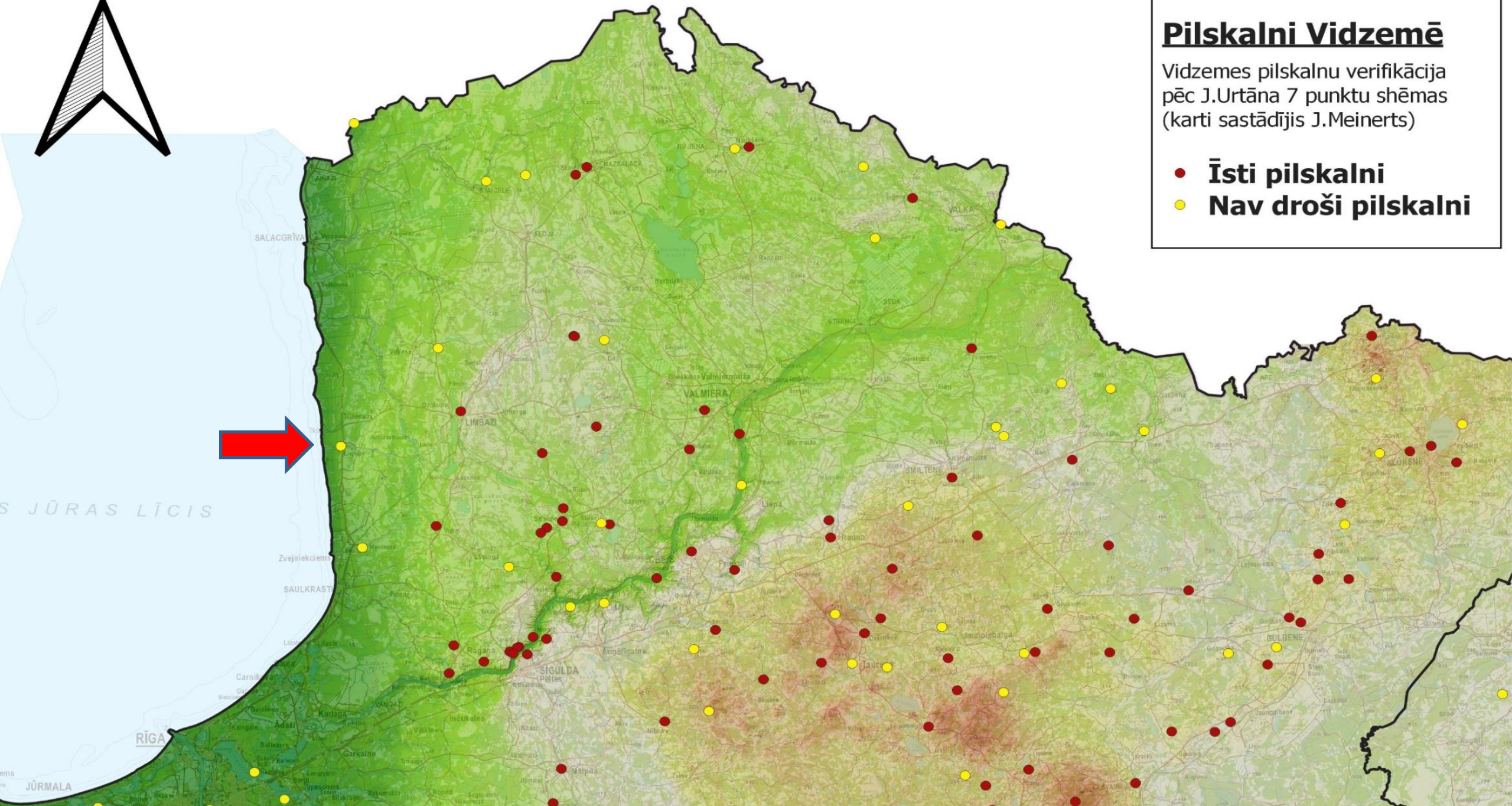
(IH XIV:10)

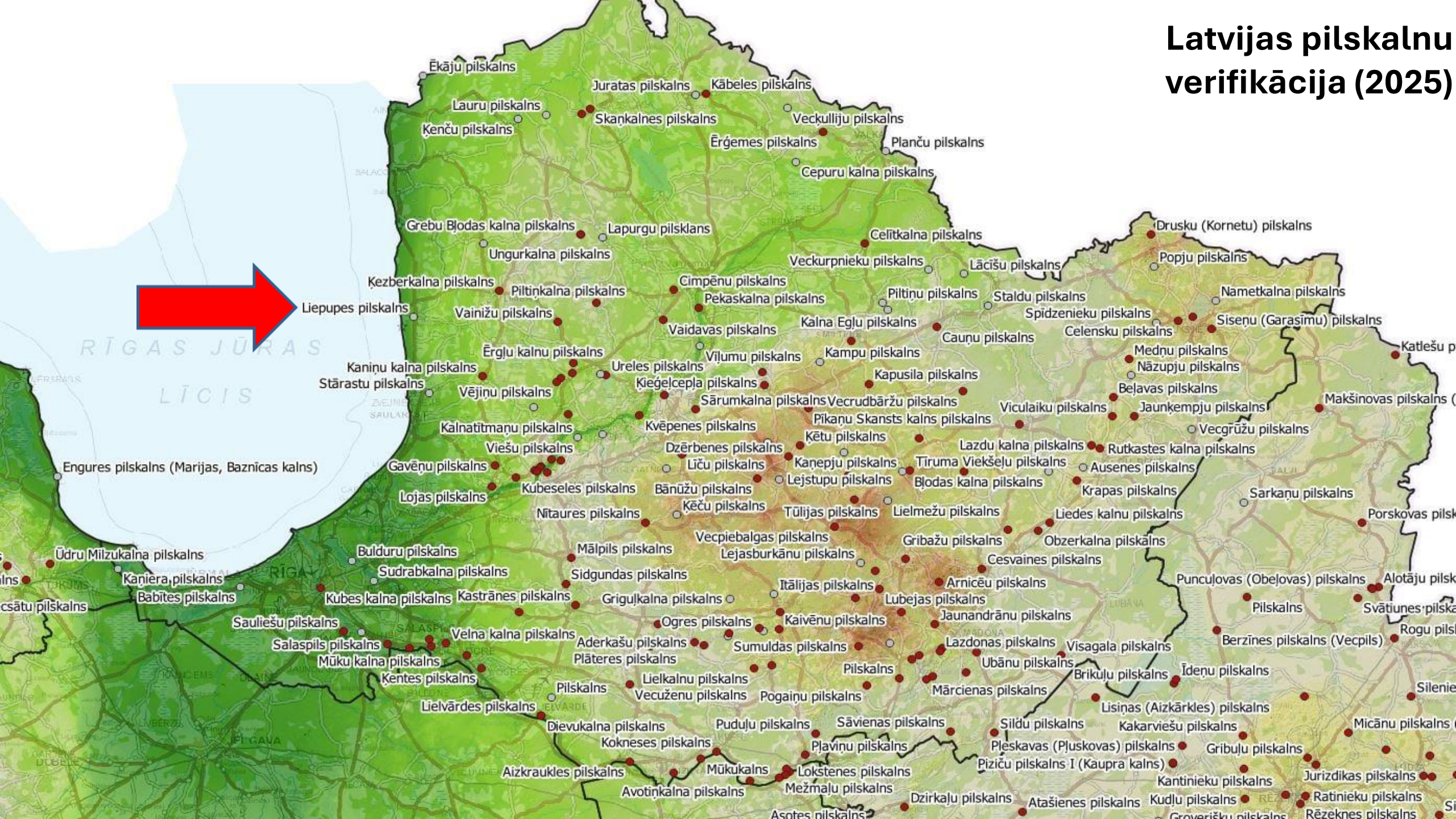

Pilskalni Vidzemē

Vidzemes pilskalnu verifikācija
pēc J.Urtāna 7 punktu shēmas
(karti sastādījis J.Meinerts)

- **Īsti pilskalni**
- **Nav droši pilskalni**

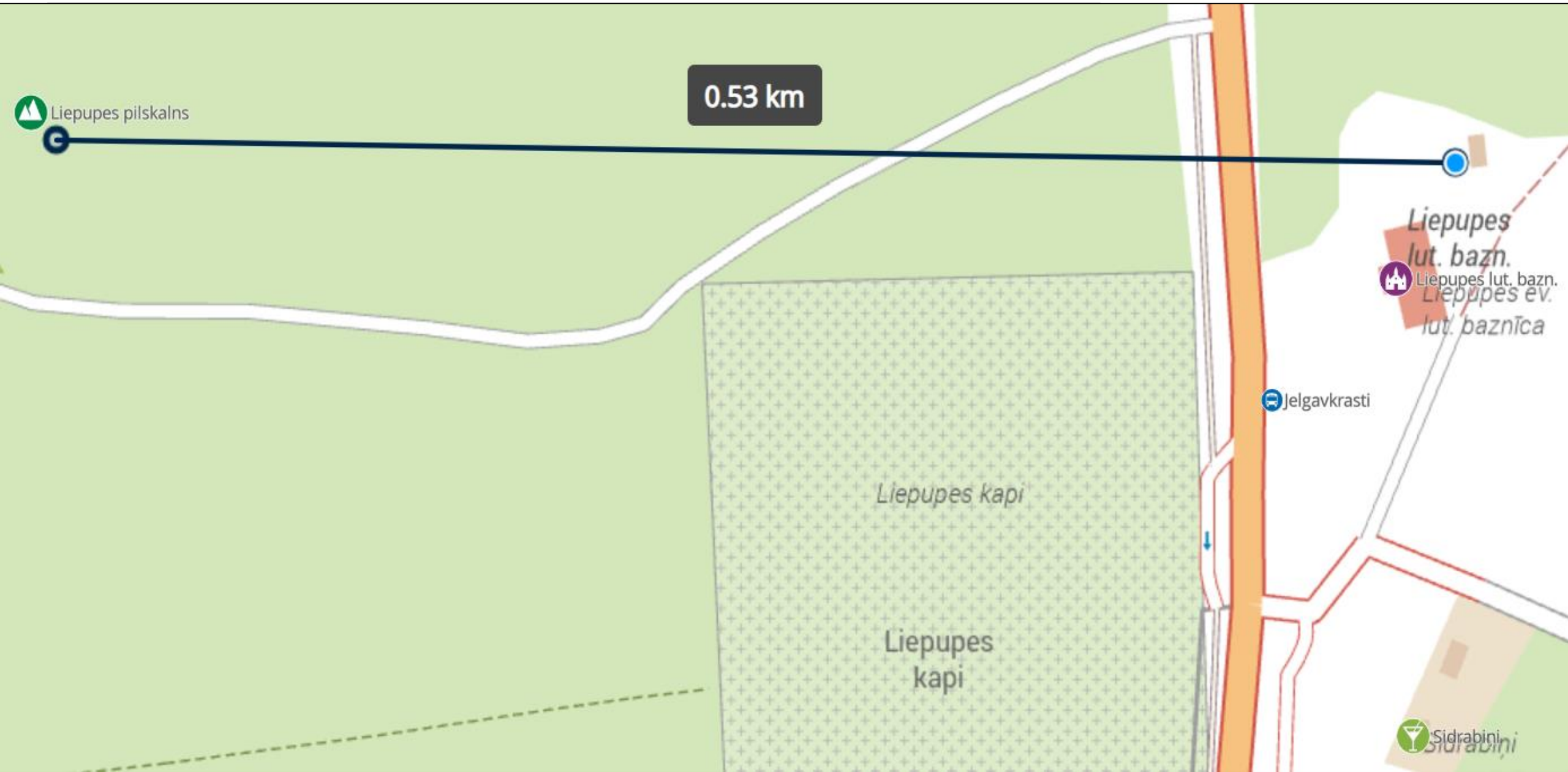
[illegible]

1206. gads

“Uz **Metsepoli** norīkoja priesteri Aleksandru, kas, **kristījis visu šo novadu**, sāka **turpat dzīvot**, sēt evaņģēlija sēklu un **celt baznīcu.**”

(IH X:14)

Priestera Aleksandra nocietinātā sēta?

Select an annotation

HD

Liepupes pilskalna profils (R-A). <https://www.latvijas-pilskalni.lv/liepupes-pilskalns/>

Kwidzin (1234)

13.gs. sāk. zemes
un koka
nocietinājumus
Vācu ordenis cēla
arī citviet Prūsijā un
Livonijā reizēs, kad

- a) nocietinājums
bija jāizveido
ienaidnieka
teritorijā ļoti īsā
laika periodā
- b) apvidū nebija
plaši pieejami
cita veida
būvmateriāli
(laukakmeņi,
dolomīts, māls)

2026.gads – 800 gadi kopš nocietinājums Metsepolē
(*Castrum Mezepol*) pirmoreiz pieminēts rakstītajos avotos (1226)

KP SARAKSTS

PAR MUMS

KONTAKTI

WIKI

MANTOJUMS

1460 - Liepupes pilskalns

Tipoloģiskā grupa

Vērtības grupa

Atrašanās vieta

Vēsturiskais VAN

KVO/Sistēmas ID

Arheoloģija

Valsts nozīmes kultūras piemineklis

Limbažu nov., Liepupes pag.

Liepupes kreisajā krastā pie Liepupes kapsētas

1460

 Valsts aizsargājams kultūras piemineklis

Tienū

Avoti un literatūra

- Bielenstein A. Die Grenzen des lettischenn Volksstammes und der lettischen Sprache in der Gegenwart un dim 13. Jahrhundert. St. Petersburg, 1892. S. 57-64
- Brastiņš, E. Latvijas pilskalni. Vidzeme. Rīga: Pieminekļu valde, 1930. 198.-199.lpp.
- Liepupes pilskalns. Latvijas pilskalni. Pieejams: <https://www.latvijas-pilskalni.lv/liepupes-pilskalns/>
- Livonijas hronika. A. Feldhūna tulkojums, Ē. Mugurēviča komentāri. Rīga: Zinātne, 1993. 368.lpp.
- Mugurēvičs Ē. Novadu veidošanās un to robežas Latvijas teritorijā (12.gs.-16.gs. vidus). Latvijas zemju robežas 1000 gados. Rīga, 1999. 73.lpp.
- Mugurēvičs, Ē. Svarīgākie ceļi lībiešu un latgaļu teritorijā. Arheoloģija un etnogrāfija III. Rīga, 1961. 78.lpp.
- Stubavs, Ā. Par Latvijas pilskalnu tipoloģiju un klasifikāciju. Arheoloģija un etnogrāfija XI. Rīga, 1974. 80.lpp.
- Sutrop U., Pajusalu K. Medieval Livonian county Metsepole and the historical and linguistic border between Livonians and estonians. Lingustica Uralica XLV, 2009, 4. p. 253-268
- Urtāns, J. Latvijas pilskalnu verifikācija. Latvijas Vēstures institūta žurnāls. 1996. Nr.1 (18). 115.-127.lpp.
- Urtāns, J. Ziemeļvidzemes pilskalni. Rīga: Avots, 1991. 20.-21.lpp.
- Vecmuktāne, R. Arheoloģiskie izrakumi Liepupes pilskalnā 2015.gadā. Arheologu pētījumi Latvijā 2014.-2015. gadā. Rīga: Nordik, 2016. 186.-188.lpp.